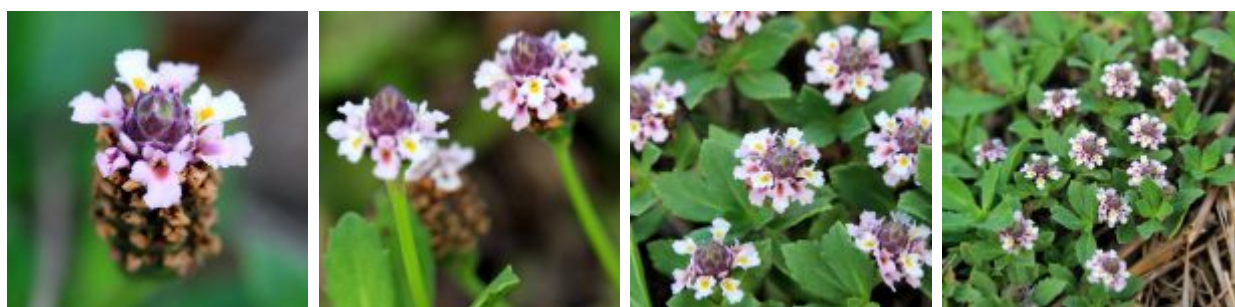

ליפיה זוחלת *Phyla nodiflora* פורחת בבתי גידול לחים (אוקטובר 2016)

כתבה: ערגה אלוני

ליפיה זוחלת *Phyla nodiflora*, המשתייכת למשפחת הורבניים, היא צמח עשבוני רב-שנתי היוצר משטחים צפופים של גבעולים ירוקים השרועים על פני הקרקע. הגבעולים משתרשים במפרקים, נאחזים בקרקע, מפתחים גבעולים משניים, וכך יוצרים "דשא" פורח. העלים נישאים על פטוטרת קצרה, מסודרים נגדית על הגבעול. הטרף בשרני, חלק וקרח. צורתו דמוית מרית או יתד. השפה משוננת בחלק העליון של הטרף. התפרחת היא קרקפת חיקית בצורת גליל המתארכת עם הפריחה. קוטרה 1 ס"מ. הקצה העליון מחודד, ובולטים בו חפים המפרידים בין הפרחים. הגביע קטן דמוי צינור קרומי בעל 2 אונות. הפרחים דו מיניים קטנים, מסודרים בהיקף הגליל, גודלם כ- 3 מ"מ. הכותרת דמוית מסמר, בעלת 4-5 עלי עטיף מאוחים לשתי שפות עליונה ותחתונה. האונה העליונה כפופה וקצרה, משונצת במרכזה, היא כוללת שני עלי כותרת. השפה התחתונה רחבה ולה שלוש אונות, האמצעית היא הרחבה מבניהן. הפרחים הצעירים צבעם לבן ולהם כתם צהוב בבסיס הלוע. עם התבגרות הפרח משנה צבעו לוורוד חיוור והכתם הופך לוורוד סגול. שינוי הצבע של הכותרת והכתם בכניסה ללוע, מבטא גיל שונה של הפרח. פרח צעיר עם כתם צהוב הוא בשלב הזכרי שבו הבשילו האבקנים. בשלב זה, הפרח מכיל הרבה צוף. פרח בוגר אשר שינה צבעו לוורוד אינו מציע צוף. האבקנים 4 קבועים על צינור הכותרת. מסודרים בגובה שונה. בפתח הלוע נראים 2 אבקנים. עמוד עלי 1 חבוי בצינור הכותרת. הפרי יבש מתפרק ל 2 אגוזיות.

המאביקים הם חרקים בעיקר דבורת דבש. ביקורי דבורת הדבש הוא מחזה מרתק. דבורים רבות מבקרות את הפרחים והן עוברות בדיוקנות בין התפרחות ומעדיפות פרחים צעירים. הצמח מוכר כצמח צופני חשוב.

דבורה אוספת צוף מפרחי ליפיה זוחלת. צילום: ערגה אלוני ©

בעולם הליפיה היא צמח בר באזורים טרופים רבים כמו דרום אמריקה ובאזורים בארה"ב. מצוי גם באזורים הסובטרופיים. בארץ, הצמח גדל בר בשולי מעיינות, בגדות נחלים, ביצות ושלוליות קבועות, וכן על קרקעות כבדות האוצרות מים בחבל הים תיכוני. הצמח חדר גם לבקעה ועד לים המלח. הליפיה מסתפקת בכמות מעטה של מים והיא עמידה למליחות. בתרבות, משמש הצמח לכיסוי מדרונות וכמדשאה. יתרון המדשאה שהיא ירוקה ופורחת ולא נדרש כיסוח. כמו כן הצמח מוכר גם כצמח מרפא בעיקר לטיפול בהצטננות ובנגעים בעור.

ספרות:

שמידע א 2005 צמחי ישראל, המדריך השלם לצמחים ופרחים בא"י, הוצאת מפה.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2016 ליפיה זוחלת *Phyla nodiflora* פורחת בבתי גידול לחים (אוקטובר 2016), פורחי החודש, כתב-עת "כלנית" מספר 3.
[/https://www.kalanit.org.il/phyla-nodiflora](https://www.kalanit.org.il/phyla-nodiflora)